

Parklaan 97

(Foto: gemeente Eindhoven, Auke Raaff)

Korte omschrijving

VILLA Elsheim, thans Dommelhoef, is gebouwd in opdracht van J. Brüning, oprichter van de NV Houtindustrie Picus, die het pand bewoonde tot zijn dood in 1934. Daarna werd hier het Diaconessenziekenhuis gevestigd.

De villa in een eclectische stijl, heeft gepleisterde gevels onder een samengesteld schilddak met geglazuurde Romaanse pannen. De gevel aan de straatkant is gericht op de hoek van de Parklaan en de Nachtegaallaan. In het midden boven trappen en bordes komt een deel naar voren dat boven elkaar een erker, een balkon en een inpandig balkon bevat. De tweede verdieping ligt iets terug achter een borstwering. Het dak boven het middendeel lijkt hierdoor met een flinke overstek nog sterker naar voren te komen. De achtergevel heeft een terug liggend middendeel met een erker boven de ingang. Bloemmotieven zijn veelvuldig toegepast als decoratie.

Gedetailleerd houtwerk, beschilderd cassettenplafond en glas in lood zijn in de hal met trappenhuis gaaf bewaard gebleven.

Datum van aanwijzing: 27-08-2001

Datum van registratie: *05-08-2002

Kadastrale gegevens bij inschrijving: Tongelre F 796

Rijksmonument nummer: 518816

Redengevende omschrijving

VILLA ("in klassieke stijl"). Architect: de heer Salm (Amsterdam, M.C. 3-10-1905). Tuinarchitect: dhr. Sanders (Haarlem). Bouwtekeningen: niet aanwezig; wel een situatietekening bij bouwaanvraag d.d. 12-10-1905 (AAT 1286). Opdrachtgever: Jean Brüning.

Inleiding

VILLA ELSHEIM, gebouwd in opdracht van de fabrikant van sigarenkistjes (thans Picus) J. Brüning door A. Salm GBzn. Het pand dateert uit 1905 en vertoont een Eclectische mengeling van Classicistische en art-nouveaumotieven.

Het pand ligt op de hoek van de Parklaan en de Nachtegaallaan en is schuin ten opzichte van beide straten geplaatst, midden op een groot terrein. Aan de voorzijde van het pand zijn gazons aangelegd, aan de achterzijde bevindt zich een recente uitbreiding (1992). Het terrein wordt omgeven door water, aan de Nachtegaallaan overbrugd en voorzien van een smeedijzeren hek in art-decovormgeving. Aan de zijde van de Fazantlaan bevindt zich in de achtertuin van het pand een schuur onder

Rijksmonument

samengesteld wolfdak, gedekt met riet. Het pand is uitgevoerd in baksteen met betimmerde topgevels. Ramen zijn voorzien van luiken.

Omschrijving

Drielaags pand op een nagenoeg vierkante plattegrond. Het heeft een samengesteld dak met overstek, gedekt met geglazuurde romaanse pannen. De gevel naar de straat gericht heeft een brede middenrisaliet, op de begane grond met erker, bordes en trappen. Daarboven een balkon met opengewerkte balustrade, daar weer boven een inpandig balkon. Aan weerszijden van de risaliet zijn ramen aangebracht. De tweede verdieping naast de risaliet is ver terugliggend met een borstwering. De achtergevel heeft een terugliggend middengedeelte met een erker op de verdieping boven de ingang (tpv trappenhuis). De erker steunt op consoles die met bloemmotieven versierd zijn; in deze erker is een groot glas-in-lood raam met bloemmotief aanwezig. Op de hoeken zijn blindnissen ter hoogte van de begane grond en eerste verdieping aangebracht. Op de tweede verdieping zijn zeshoekige ramen aangebracht.

Rechterzijgevel aan de achterzijde met topgevel.

Het geheel is gepleisterd en rijk gedecoreerd. Randen in reliëf lopen om de gevels rond, verspringend ter plekke van de ramen. Lijsten geven rechthoekige velden aan, uitstekende blokken en decoratieve lijsten met onder andere bloemmotieven. Het pand heeft samengestelde- en T-ramen. De meeste ramen zijn breed en in de bovenlichten van een kleine roedenverdeling voorzien. Op de tweede verdieping zijn trapeziumvormige ramen aangebracht, in een aantal gevallen met bovenlichten met roedenverdeling.

Aan de zijde van de Nachtegaallaan een groot smeedijzeren hek in Art-Deco stijl.

Waardering

De villa is van algemeen belang. Het pand heeft cultuurhistorisch belang als bijzondere uitdrukking van de sociaaleconomische ontwikkeling, namelijk de stichting van fabrikantenwoningen in een nieuw ontwikkeld villapark; het is tevens van belang als voorbeeld van de typologische ontwikkeling van het woonhuis. Het object is van architectuurhistorisch belang door de bijzondere stijl en detaillering en als voorbeeld van het oeuvre van de architect A. Salm GBzn. Het huis heeft ensemblewaarden als onderdeel van villapark Tongelre. Het is van belang vanwege de architectonische gaafheid van het exterieur en is zeldzaam door stijl en detaillering.

Monumenten Inventarisatie Project (M.I.P.)

Adres: Parklaan 97

Naam: Dommelhoeve

Oorspronkelijke functie: Villa

Hoofdfunctie: Woningen en woningbouwcomplexen

Type: Woonhuis

Bouwperiode: 1905

Bouwtijl: Eclecticisme

Gevels en materialen: Twee- en drielaags gepleisterd. Risalieten. Erkers, balkons met balustrade.

Vensters en deuren: Bovenlichten met roedenverdeling. Glas-in-lood met bloemmotief bij trappenhuis.

Dak en bedekking: Samengesteld schilddak met geglazuurde romaanse pannen.

Bijgebouwen: Aanbouw uit jaren '50. Smeedijzeren hek. Schuur baksteen en hout onder rechts wolfdak.

Groen: Omgrachte tuin, diverse bomen uit bouwtijd.

Motivering: Architectuurhistorisch belang.

Bijzonderheden: Rijke versiering in banden, raamomlijsting, reliëfs in vlakken.